

گفت‌وگوی صبا با حسین پارسایی کارگردان نمایش هفت خان اسفندیار

اسفندیار در هفت خان مارا

سمیه خاتون
گفت و گو

این روزها نمایش موزیکال «هفت خان اسفندیار» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی حسین پارسایی در تالار وحدت بر روی صحنه و اجراست. امین زندگانی، بانپال شومون، فریبا کوثری، امیررضا دلوری، امیر کاوه آهنین‌جان، اصغر پیران، محسن حسینی، رضاراد، مونا صوفی، ندا سیاس، نیکا افکاری، سایه پارسایی، بازیگران نمایش موزیکال «هفت خان اسفندیار» هستند. هفت خان اسفندیار محصول سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که از ششم اردیبهشت‌ماه با همکاری بنیاد فرهنگی هنری رودکی روی صحنه تالار وحدت میزبان مخاطبان است. این نمایش تلفیق منسجمی از هنرهای چون موسیقی، نورپردازی و دکور و صحنه آرایی است. دراماتورژ این اثر؛ محمدرضا کوهستانی، طراحی صحنه، دکور و لباس؛ سهیل دانش اشراقی، نورپردازی؛ مرتضی نجفی و رهبر از کستر موسیقی آن را بر دیا کیارس بر عهده داشته است. حسین پارسایی کارگردان این نمایش معتقد است؛ تاریخ تکرار خواهد شد و همه مادر این تعلق چند دهه‌ای که در زمین داریم از خان‌های دشواری عبور می‌کنیم که در تصور خودمان هم نمی‌گنجد، آنچه که ممکن است از آن غافل باشیم این است که چراغ این راه خودمان هستیم و اگر این چراغ را به تدبیر و خرد روشن نکنیم بدبختی است که نمی‌توانیم سیم‌رغ خود باشیم. در ادامه گفت‌وگوی خبرنگار صبا با حسین پارسایی را می‌خوانید.

تئاتر می‌توانست نقش سمپاتیکی را در حوزه تئاتر کشور داشته باشد.

بله، خوشبختانه دراماتورژی این اثر متناسب با شرایط اکنون بود و تمامی این شرایط در بازنویسی و اقتباس اثر کاملاً لحاظ شده بود. ما سعی کردیم یک اسفندیار امروزی را نشان بدهیم. اسفندیاری که فارغ از اسطوره بودن در دسترس و قابل لمس و شناخت است. اسفندیاری که مسیرش از حماسه به عرفان می‌رسد و در این هفت خان علاوه بر دلوری و مردانگی به یک فرهیختگی و پالایش روحی می‌رسد و در این راه گریزی هم به شاعران عارف پارسی زبان مانند عطار و... داشتیم. در مجموع در بازسرای ترانه‌ها و نگارش این نمایشنامه نگاه متفاوتی به انسان امروز را داشتیم و همین امر موجب شد مخاطبان از تباط پویاتری را با اثر برقرار کنند.

جذبه‌ای که نمایش هفت خان اسفندیار در اجرا داشت به زعم بنده بسیار بالاتر از دو اثر شاخص قبلی شما بود، درباره تفاوت‌های ساختاری که این تئاتر موزیکال با آثار قبلی شما دارد، صحبت کنید؟

مهم‌ترین تفاوت مضمون بود و مضمونی به سنگینی شاهنامه پردازش خاص به خود را می‌طلبید. وقتی صحبت از مضمون گران‌مایه‌ای چون ایران زمین به میان می‌آید، باورها و عقاید مشترک گروهی هم‌قرین و هم‌سوی با آن پیش می‌روند و این فضا به طور ملموسی نمایشی از خود ما می‌شود. منشوری که اسفندیار در شخصیت پردازی خود به آن دست می‌یابد، نقطه‌ای مشترک برای همه ایران زمین است، شخصیتی که هم شاهزاده است و هم پهلوان و در عین حال خداترس و خداجوست. خصوصیتی که کاملاً با انسان تکامل یافته معاصر انطباق پیدا می‌کند. انسانی که در هر شرایطی که هست شاهزاده زندگی خود است و در هر مرحله از تجربه زیسته خود منتخب می‌شود تا از هفت خان عبور کند. در این راه جز با ایمان و اتکا به بردباری، و البته خردورزی راهی برای برون رفت از شرایط سخت و مرارات‌های زندگی را ندارد، تا اینکه در نهایت خودش سیم‌رغ خود و چراغ راه زندگی خودش باشد، پس در این شرایط وقتی همچین مضمونی دست‌ما به ساخت یک اثر هنری

با توجه به سابقه درخشنده شما در کارگردانی نمایش بینوایان و الیور تو بیست چه شد که این بار در انتخاب مضمون و متن نمایشی به سراغ اثری کهن ایرانی از شاهنامه فر دوسی رفته‌اید؟

متون ارزشمند و گنجینه ادب کهن فارسی از دیرباز دغدغه من بوده است اما رفتن به سراغ این آثار خصوصاً شاهنامه فر دوسی کبیر به نوعی آمادگی روحی روانی و جرات و شهامت طلب می‌کرد. به همین دلیل در مواجهه با این آثار همیشه بیم این را داشته‌ام که شاید نتوانم در به نمایش کشیدن این مضامین پر بار و غنی حق مطلب را ادا کنم به همین خاطر سعی کردم از مضمون و خطای خود را در آثار دیگر داشته باشم و با سابقه اجرای ۲ تئاتر موزیکال با آرامش بیشتری به سمت شاهنامه رفتم. تعلق خاطر بنده به یک اجرای موزیکال از شاهنامه پیشینه‌ای نزدیک به دو دهه قبل دارد، که شرایط انجام آن نمی‌شد، هم به لحاظ سرمایه‌گذاری و اجرا و هم اینکه خود بنده به عنوان طراح متن و کارگردان آمادگی لازم را برای آفرینش یک اثر در خور و شایسته از حماسه سرای بزرگی چون حکیم ابوالقاسم فر دوسی در حد بضاعت اندک خود نمی‌دیدم. تلاش من این بود که اثری در خور، چشم‌نواز، گوش‌نواز و روح‌نواز را به روی صحنه بیاورم و آمادگی این پرسه برای بنده حدود دو دهه طول کشید و من در طول این مدت درگیر نحوه اجرا و داستان‌سرای این نمایش بودم. در طول این سال‌ها با نمایش‌های دیگر در سالن‌های کوچک و بزرگ تجربه‌های متفاوتی را کسب کردم و خوشبختانه از حدود ۴ سال پیش دیگر احساس کردم می‌توانم خوانش جدیدی را از هفت خان اسفندیار را از دل شاهنامه بیرون بکشم و با یک برداشت آزاد و اقتباس امروزی آن را بر روی صحنه نمایش با عنوان تئاتر موزیکال بیاورم. و البته برای من با توجه به اینکه از سال‌ها قبل به دنبال اجرای این نمایش بودم، رویایی شیرینی بود که محقق شد.

این اثر هم در گردآوری مضمونی و هم به لحاظ هنری در تئاتر امروز کشور بسیار کاربردی است، مضمون این نمایش آزادی دوزن از بند شاه توران است و از طرف دیگر نیاز به یک نمایش باشکوه پس از این دوره طولانی از تحریم و تعطیلی